

Med fokus på

DISTRAKTION

Avin Nouri, pedodontist

Specialistkliniken Pedodonti Göteborg/Borås

Disposition

- **Alla barns lika rättigheter**
- **NPF - Barn med särskilda behov**
- **Distraction**
  - Definition
  - Effekter
  - Metoder
- **Framtidens metoder**
- **Sammanfattning**

Fotoförbud

Bakgrund

Tandvårdslagen (1985:125)

- God tandhälsa, barnets bästa ska alltid beaktas

Socialstyrelsen; Nationella riktlinjer för tandvård 2022

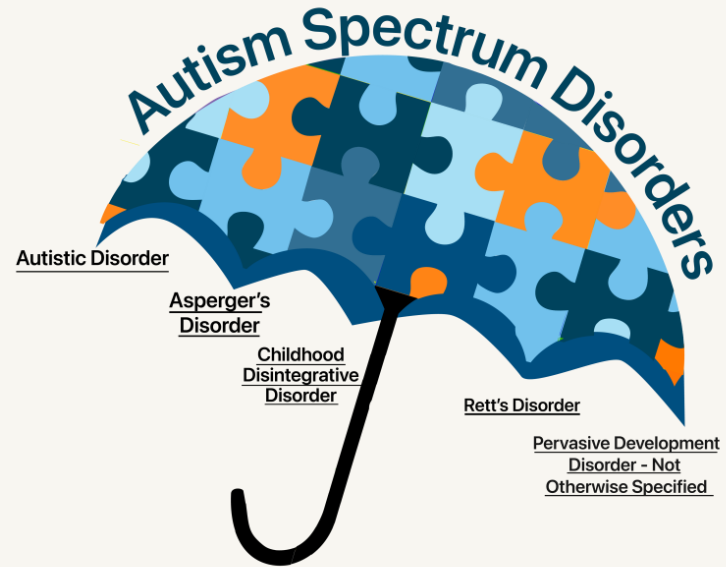
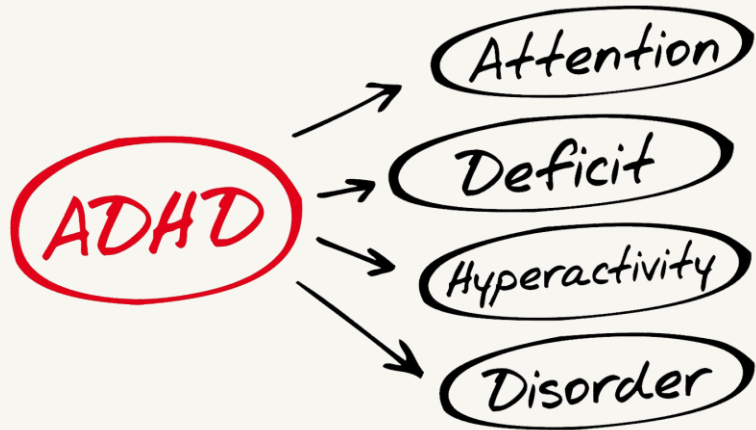
- Jämlik tandvård för alla barn

Barnkonventionen 2020

- Respekt, integritet och delaktighet

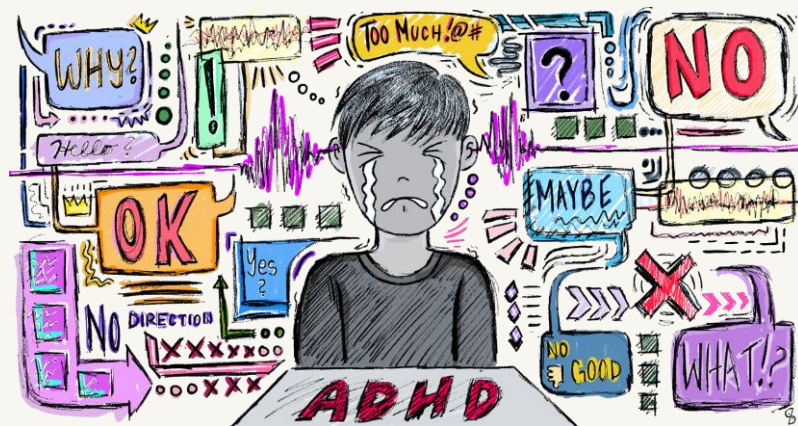
Barn med särskilda behov

Barn med särskilda behov

Attention Deficit Hyperactivity Disorder (ADHD)

- Uppmärksamhet- och koncentrationssvårigheter
- Hyperaktivitet
- Impulsivitet

(American Psychiatric Association. DSM-5. 2013)

Barn med diagnoser

Autismspektrumstörning (ASD)

- Brister i förmåga till socialt samspel
- Kommunikationsproblematik
- Begränsade/repetitiva mönster i intressen, beteende och aktiviteter

- Stora individuella skillnader beroende på svårighetsgrad

(Lai MC. 2014)

Inskolning

Tell-Show-Do

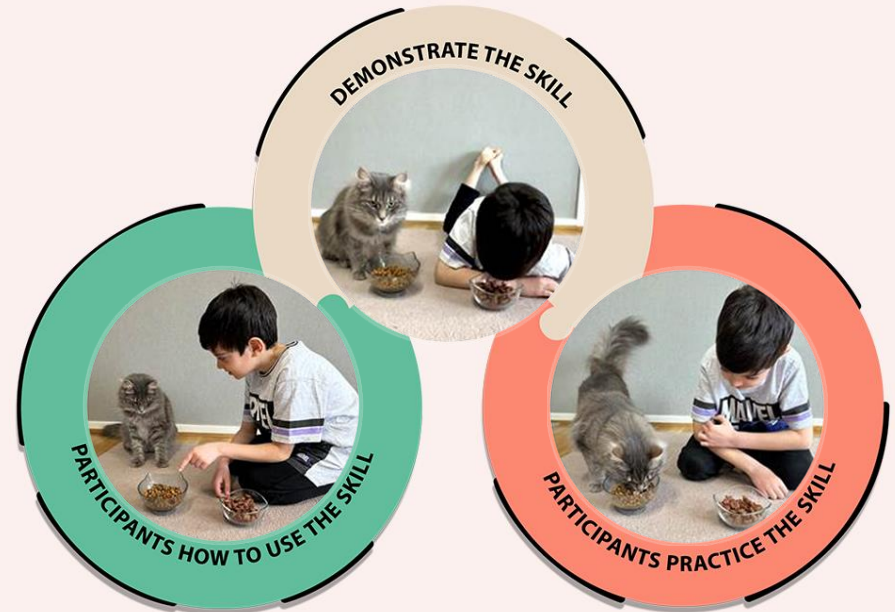
- Evidensbaserad, välbeprövad metod
- Stegvis ”inskolningstrappa”

Tillstånd: Tandvårdsrädsla/behandlingsomognad, barn

Åtgärd: Inskolning i tandvården enligt metoden tell-show-do

Prioritet

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Bör inte erbjudas	Endast i forskning och utveckling
		3								Icke-göra	FoU

(Holst A. 1988, Socialstyrelsen Nationella riktlinjer. 2022)

DISTRAKTION

Distraction

Definition

Att med hjälp av kognitiva eller beteendemässiga metoder minska patientens stress/rädsla/oro, genom att avleda fokus från det moment som orsakar obehag

(Cho MK. 2021, Prado IM. 2019)

Distraction

Distractionspåverkan

- God effekt på tandvårdsrädsla och behandlingssvårigheter
- Sänkt puls och blodtryck → minskad oro och stress
- Mindre upplevd smärta och obehag

(Prado IM. 2019)

Distraktionsmetoder

Val av metod för distraktion

- Individuellt anpassad
- Erbjuder olika metoder

(Goettems ML. 2019)

Distraktionsmetoder

Plansch i taket

- Prata om motiven
- Fokusera på bilderna

Distraktionsmetoder

Musik

- Avslappnande och stressreducerande
- Sång, radio, medhavda hörlurar
- Effektivare för äldre barn/ungdomar
- Reducerar ljud från omgivningen

(Meharwade P. 2021)

Distraktionsmetoder

Skärm i taket

- God effekt
  - Involverar flera sinnen; både syn och hörsel
- Får aldrig ersätta Tell-Show-Do!
- Komplement

(Krekmanova L. 2022, Shetty R. 2019)

Distraktionsmetoder

Ipad

- Populärt hos yngre barn
→ Förkunskap - "Draken följer med"
- Virtuellt distraktion
→ God effekt speciellt på barn med autism

(AlBhaisi IN. 2022)

Distraktionsmetoder

Såpbubblor

- Avledande effekt
- Småbarn, barn med autism
- Låg kostnad, lättillgänglig

(Longbardi C. 2018)

Distraktionsmetoder

Taktila hjälpmedel

- Pop It, Piggboll, Fidget spinner, Tangle m.fl.
- Avledande, stressreducerande

(Graziano PA. 2020)

Distraktionsmetoder

Tyngdtäcke

- Behaglig tyngd
- Avslappnande effekt
- Trycket frigör hormonet oxytocin

(Eron K. 2020)

Distraktionsmetoder

Smaksinnet

- Maskerar besk smak från anestetiska medel

Distraktionsmetoder

Distraktionsmetoder – Framtiden

- Söka nya, attraktiva metoder
- Digital distraktion fångar intresse

Distraktionsmetoder

MetaCat

- Digital terapi- och sällskapskatt
- Interagerar, ger ett realistiskt intryck
- Trygghet, värme och lugn interaktivitet

Distraktionsmetoder

Virtual Reality (VR)

- Audiovisuell distraktion
- Omsluts i en 3D fantasivärld
- Minskar oro och ångest vid tandbehandling

(Constantini LA, 2023)

Distraktionsmetoder

Augmented Reality (AR)

- Digital värld ovanpå verkligheten
→ virtuella objekt placeras ut i omgivningen
- Audiovisuell distraktion
- Realtid
- Sinnesintryck från verklighet och digitala källor

Distraktionsmetoder

Betydelsen av positiva tandvårdsbesök

- Förebygga tandvårdsrädsla
- Främja regelbundna tandvårdsbesök

(Hallonsten et al. 1998)

Forskningsprojekt

Ännu mer skärmtid för barn?!?

Sammanfattning

- Viktigt att förstå och hantera oro, rädsla, ångest hos barn och ungdomar
- Skapa tillit och få patienterna att känna sig trygga
- Distraction god komplettering till inskolning
- Välj distraktionsmetod utifrån individens behov
- MetaCat, VR, AR – dagens distraktionsmetoder
- Framtidens distraktionsmetoder?

TACK

*"Fast man är liten
är man minst
lika viktig som en stor"*

- Nalle Puh

avin.nouri@vgregion.se